

A HTMT HÍREI

A káosz mint alkotói kihívás – 22. VMTDK a MTÜ jegyében

A hétvégén nagy sikerrel fejeződött be az Újvidéki Egyetemen az idei Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia, amely a Magyar Tudományos Akadémia Magyar Tudomány Ünnepe idei vajdasági programsorozatának a legtömegesebb, legjelentősebb rendezvénye mintegy 200 jelenlévő fiatal kutatóval és egyetemi tanárral. Pénteken a VMTDK ART keretében kiállítást nyitottak meg a rektorátuson, majd video művészeti és zeneművészeti kategóriában léptek fel fiatal művészek. Horváth Péter, az MTA doktora, a szegedi Biokémiai Intézet igazgatója Élet a pixelek mögött: mesterséges intelligencia az egysejt- és rákkutatásban c. előadása után következtek a diákok plenáris prezentációi. [...] A 22. VMTDK top témája a káosz. [...] A káosz téma nem kötelező, a konferencia tíz szekciójában 148 egyetemista és fiatal kutató, ill. művész mutatta be legújabb eredményeit. [...] A VMTDK-nak az is sajátossága, hogy nem élezi ki a versenyjellegét. A negyvennégy tagú tudományos bizottság csupán szekció első díjakat és különdíjakat oszt ki. Ezenkívül OTDK-ra szóló felterjesztéseket javasol...” Forrás: VMAT.rs: [teljes cikk >](#)

Philos-konferencia 2023 – a MTÜ jegyében

A Philos folyóirat műhelykonferenciáját, amely a Magyar Tudomány Ünnepe vajdasági rendezvénysorozatnak is része, immár 7. alkalommal sikerült megszervezni az Újvidéki Egyetem Rektorátusán 2023. november 23-én. Ez a rendezvény egyben a 22. Vajdasági Magyar Tudományos Konferencia (VMTDK) egyik felvezető programja is volt. [...] A Philos-mozgalom a 2015 óta Újvidéken megjelenő Philos folyóirat szerzői körére épül. A műhelykonferencián szabadkai és újvidéki egyetemi tanárok, tanársegédek és hallgatók mutatták be legújabb kutatási eredményeiket a legkülönbözőbb témákban...” Forrás: VMAT.rs: [teljes cikk >](#)

A Magyar Tudomány legfrissebb száma

Megjelent a Magyar Tudományos Akadémia folyóiratának decemberi száma, amelynek tematikus összeállítása Fiala Kutatók Akadémiája: A fiatal kutatók helyzete és képviselete Magyarországon [...] Kecskés Gábor, Solymosi Katalin és Wilhelm Imola vendégszerkesztésében. A számban cikkeket olvashatnak Karikó Katalin, valamint Krausz Ferenc, az MTA külső tagjáról is, valamint a Tudósforum rovatban az idei, a Bolyai János Kutatási Ösztöndíjak átadásának ünnepi üléséről...” Forrás: Mersz.hu: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Tovább gyűrűzik a kamionblokád

Közel egy hónapja tart a lengyel fuvarozók tiltakozása, akik példáját – rövid időre – szlovák szállítmányozók is követték. Előbbiek november 6-tól – kezdetben három napra meghirdetett határblokádja azóta is tart. Az ukrán–lengyel határon a blokád szervezőinek fő követelése, hogy az Európai Unióban térjenek vissza az ukrán fuvarozók számára a teherszállítási engedélyek kiadásához, és tiltsák meg az ukrán tőkével rendelkező fuvarozási társaságok bejegyzését Lengyelország területén. [...] Bacsó Róbert, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanszékvezetője, az MTA külső köztestületének tagja, a közgazdaság-tudományok doktora szerint a kamionblokád negatív hatása elkerülhetetlen. Ukrajna importfüggő ország. [...] A világon egyre több helyen, így Ukrajnában is sokan a JIT-módszert alkalmazzák, melynek lényege, hogy mindent időre szállítanak, minimálisra csökkentve a készleteket. Így a blokád miatt számos ágazatban áruhiány alakulhat ki. Hozzátette, hamarosan drágulással nézhetünk szembe. [...] 100 kilométeres sorban állnak a teherszállítók Kassától az ukrán határig...” Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Több megyei egészségügyi intézményt vontak össze Kárpátalján

Négy-négy megyei egészségügyi intézmény került egyesítésre. A kórházak szerkezeti átalakításáról a megyei tanács még 2021 októberében tárgyalt. Akkor Vaszil Ivancso, a megyei tanács elnökhelyettese azt nyilatkozta, a megyei fennhatóság alá tartozó egészségügyi intézményeket jogilag egy struktúrába kívánják egyesíteni, mégpedig a megyei klinikai kórház égisze alatt. Ez a gyakorlatban azt jelentette volna, hogy felszámolják a kórházak saját, az ötletgazdák szerint „felfűjt” adminisztrációs személyzetét,

amelyek feladatát egy személyzeti osztály látta volna el. Az intézkedés azonban akkor elmaradt, valószínűleg a háború kitörése miatt nem kerítették sort arra. [...] A tervek szerint egyetlen kórház sem zárnak be – erősítette meg Polyák Mihály, a megyei infektológiai kórház főorvosa lapunknak...” Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Ukrajnai kisebbségi jogok: Elmozdulás a holtpontról?

Az Európa Tanács javaslatai alapján Ukrajna módosítani kívánja a nemzeti kisebbségeket érintő korábbi jogszűkítő törvényeit. A kijevi kormány által kidolgozott tervezetet megküldték véleményezésre a kárpátaljai magyar érdekvédelmi szervezeteknek is. [...] A 2019-es nyelvtörvényt is módosítanák. Az eredeti törvényhozói szándékkal ellentétben az adott kisebbség nyelvén is megtarthatók lennének a kulturális és egyéb nemzetiségi rendezvények, s csak abban az esetben lenne szükség államnyelvi tolmácsolásra, ha a vendégek, nézők, meghívottak ötöde, avagy legalább 20 személy nem érti az adott nemzeti közösség anyanyelvét, s azt előzetesen írásban jelzi. [...] Az írott sajtót mégsem köteleznék az adott lap magyar tartalmának ukrán nyelvre történő lefordítására és az eredeti példányszámban történő terjesztésére. [...] Előreláthatólag a törvény a december közepén rendezendő EU-csúcsig elfogadásra és kihirdetésre kerül...” Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Ülést tartott a KMKSZ Választmánya

Egyperces néma felállással kezdtek Makkosjánosiban, a Helikon Hotelben a KMKSZ Választmányának ülését, majd bemutatták a 65 éves korában váratlanul elhunyt Barta József alelnökről a TV21 Ungvár munkatársai által összeállított rövidfilmet. [...] Brenzovics László, elnöki beszámolójában kiemelte: Küzdeni fogunk, hogy közösségünk megmaradhasson szülőföldjén, mint magyar közösség. [...] Gulácsy Géza, a KMKSZ alelnöke az általa irányított „KMKSZ” Jótékonyági Alapítvány ez évi tevékenységéről számolt be a Választmánynak. Elmondta, több mint harminckétezer pályázatot fogadtak be 2023-ban, [...] összesítve több mint négymilliárd forint érkezett az alapítványon keresztül a kárpátaljai magyarság részére. [...] Orosz Ildikó, a KMPSZ és a Kárpátaljai Megyei Tanács illetékes szakbizottságának az elnöke, az MTA külső köztestületének tagja részletesen beszámolt az ukrán hatóságokkal folytatott egyeztető tárgyalásokról...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

VII. Adventi Virágkötészeti Szakmai Nap a Rákóczi-főiskolán

Hetedik alkalommal tartották meg a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Biológia és Kémia Tanszék Agrár Tanszéki Csoportja szervezésében az Adventi Virágkötészeti Szakmai Napot. [...] A szaknap ötletgazdája Orosz Ildikó, a II. Rákóczi-főiskola elnöke volt. A rendezvény kezdetben a kertészmérnöki szak népszerűsítése céljából valósult meg, azonban ez mára kinőtte magát. A rendezvényt Gajdos Éva, a Rákóczi-főiskola Agrár Tanszéki Csoportjának tanára nyitotta meg. [...] Kohut Erzsébet, a Biológia és Kémia Tanszék vezetője, az MTA külső köztestületének tagja elmondta [...] az elkészült koszorúk értékesítéséből befolyt összeget jótékony célra ajánljuk fel...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Helyzetkép: Az aknaszlatinai Bolyai János Líceum

Az Aknaszlatinai Bolyai János Líceum azért is küzd, hogy minél több diákot megtartson, és ezáltal megőrizze középiskolai státuszukat. Minden adott, gyönyörűen felújított iskola, korszerű szaktantermek, csak gyerekek kellene. [...] Marina Izabella 2015-től matematika tanárként, 2021 januárjától igazgatóhelyettesként, tavaly februártól pedig ideiglenesen kinevezett igazgatóként áll helyt a Felső-Tisza-vidéki intézményben. Mint mondja, ezzel gyerekkori álma vált valóra, ám a valóság sokkal nehezebb, mint képzelte. [...] 183 diákkal kezdtük meg a tanévet, ez nagyjából ugyanannyi, mint tavaly, [...] ez a létszám nem elég ahhoz, hogy később párhuzamos osztályokat indítsunk. Ez az oktatási törvény 2027-től életbe lépő passzusának egyik feltétele a középiskolai státusz megtartásához. Pont ezért szeretnénk, ha sikerülne megépíteni a kollégiumot, mert akkor akár a körösmezői és rahói magyar gyerekek is jöhetnének ide tanulni, tudnánk nekik szállást biztosítani. [...] Szeptember elsejétől a testvériskoláknak köszönhetően sikerült korszerűen felszerelniük a kémia és matematika szaktantermeiket. Az iskola erre a két tantárgyra szakosodik...” Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Az ungvári miniszobrok nyomában

Talán nincs is olyan lokálpatrióta, aki ne hallott volna az ungvári mini szobrokról. A bronzból készült miniatűrök hamar Kárpátalja megyeszékhelyének népszerű látványosságává váltak. Az első ilyen alkotás 2010-ben tűnt fel az Ung folyó partján. Az azóta eltelt 13 év alatt több mint 60 miniszobor készült és került ki a közterekre. A szobrok megjelenése az anyai ágon magyar nemzetiségű Kolodko Mihály ungvári szobrászművészhez köthető, akit ezek a munkái tettek ismertté. [...] A miniszobrok egyfajta művészi szabadságot is biztosítottak a számára. Ahogy ő fogalmaz: mert nem szól bele senki, hogy milyen legyen az alkotás, hova állítsuk fel, ami egy nagyobb szobor esetében gyakran előfordul...” Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Videó: Bemutatták a görögkatolikus székesegyház felújításáról szóló monográfiát

„A Szent Kereszt Felmagasztalása székesegyház és a munkácsi püspökök rezidenciája Ungváron” című monográfia „A közös történelmi és kulturális örökség helyreállítása” Ungváron és Kassán című nagyszabású, határokon átnyúló projekt egyik alkotása. A helyreállítási munkálatokat az ungvári Szent Kereszt Felmagasztalása görögkatolikus székesegyházban végezték. [...] A monográfia szerzője Mihajlo Prijmics művészettörténész...” Forrás: Karpatin.ua: [teljes cikk >](#)

Videó: Beiktatták a Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye főpásztorát

Rendkívüli ünnepre hívták a híveket a Munkácsi Szent Márton Székesegyház harangjai, ugyanis december másodikán került sor Lucsok Miklós Péternek, a Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye korábbi segédpüspökének, majd Majnek Antal nyugalmazását követően, apostoli kormányzójának, megyéspüspöki beiktatására. Az egyházmegye papjain és hívein kívül az ünnepi eseményen részt vettek a történelmi egyházak kárpátaljai, belső ukrajnai és magyarországi képviselői, valamint több önkormányzati tisztviselő és diplomata is. [...] Az evangélium felolvasását követően Lucsok Miklós püspök két nyelven, ukránul és magyarul mondott homíliát...” Forrás: Tv21ungvar.tv: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Az ET módosítást kér a Szerbia EU-csatlakozására vonatkozó 35. fejezethez

Az Európai Tanács felkéri az Európai Bizottságot, hogy Szerbia uniós csatlakozása kapcsán "sürgősen terjesszen elő javaslatot a 35. fejezetben szereplő kritériumok módosítására és kiegészítésére" - értesült az N1. Ezzel a javaslattal a Koszovó és Szerbia közötti kapcsolatok normalizálásáról szóló megállapodás és annak végrehajtásáról szóló melléklet bekerülne a Szerbiával folytatott tárgyalási fejezetbe. [...] A tervezetben szerepel határidő is, mégpedig 2024. január vége...” Vajma.info: [teljes cikk >](#)

A jogászság és a jogtudományok helyzete kisebbségi szemszögből

Mintegy ötven joghallgató és az érdeklődő szakmai közvélemény számára szervezte meg a Magyar Nemzeti Tanács Veress Emőd professzornak, a magyar és a Kárpát-medencei jogásztársadalom egyik legnagyobb hatású és tekintélyű jogtudósának, az MTA külső köztestületi tagjának, [...] valamint a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem tanárának előadását, melynek témája A jogászság és a jogtudományok helyzete Erdélyben, kisebbségi szemszögből volt...” Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Véget ért a térség legnagyobb alternatív színházi szemléje

Szlovén előadás zárta a tizenötödik Desiré fesztivált Szabadkán. Az egy hét alatt bosnyák, szerb, magyarországi és három szlovén produkciót is láthattak, valamint a kortárs improvizatív Jazziré is részévé vált a fesztiválnak. [...] Ahogyan a korábbi években, idén is láthattunk a szabadkai KDSZ Desiré fesztiválján olyan produkciókat is, amelyek főleg a fiatalokat célozzák meg. A Belgrádi Drámai Színház egy igazán lelkes, fiatal, pályakezdő csapattal és a Csendben, csendesebben című előadással érkezett. Az előadás nyíltan beszél a nemi erőszakról, egy házibulin történeteken keresztül, amire mindenki másképp emlékszik. A jelenlevők nem tudják eldönteni, hogy nemi erőszak vagy beleegyezéses szex történt. [...] Az előadásról Ana Janković rendezővel beszélgettünk...” Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Különleges kiállítással készül a Szabadkai Városi Múzeum megnyitásának 75. évfordulója alkalmából

Válogatás a Szabadkai Városi Múzeum szerzeményeiből 2014 – 2023 címmel nyílik kiállítás november 30-án, csütörtökön 18 órai kezdettel a Szabadkai Városi Múzeum időszakos kiállítótermében. A tárlattal a Szabadkai Városi Múzeum megnyitásának 75. évfordulóját ünneplik meg. A kiállítást a tárlat kurátorai, többek között az MTA külső köztestületének tagjai: Kajdoci Lovász Gabriella, Ninkov K. Olga, Papp Árpád fogják bemutatni, külön hangsúlyt fektetve a múzeum ajándékozóra...” Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Mindkét vajdasági jelölt Prima Primissima díjas lett

Mindkét vajdasági jelölt Prima Primissima díjas lett. Az aranyozobrocskát Kontra Ferenc és Kiss L. László a budapesti Művészetek Palotájában vette át 2023. december 1-jén. [...] Kiss L. László fizikus, csillagász, akadémikus a József Attila Tudományegyetemen fizikusként végzett, majd érdeklődése a csillagászat felé fordult. Kezdetben a változócsillagokat, a kisbolygókat és a csillaghalmozokat, majd az extraszoláris bolygórendszereket kutatta. [...] Kontra Ferenc író, költő, műfordító, szerkesztő

Drávaszögi kereszték című regényével vált ismertté 1988-ban. Az álom hídja című regénye Az Év Könyve lett 2018-ban. Megírta Horvátország magyar irodalmának történetét...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Odaítélték az idei Déry-díjakat: Ladik Katalin is a díjazottak között

A magyar irodalmi élet egyik legnagyobb hagyományokkal rendelkező szakmai elismerését a Déry Tibor Alapítvány évente ítéli oda. [...] Az idei díjazottak egyike, Ladik Katalin költő, performer, képzőművész, színész. 1942-ben született, elvégezte az újvidéki Drámai Stúdió színésziskolát és 1977-től 1992-ig az Újvidéki Színház állandó tagja volt. 1992-ben települt át Magyarországra, ahol az Élet és Irodalom és a Cigányfűró című irodalmi folyóirat versrovátát vezette...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Pályázati felhívás: Vajdasági Szép Magyar Könyv

A Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség az idei évben is felhívja a kiadókat, kiadói tevékenységet is ellátó szervezeteket, hogy vegyenek részt a Vajdasági Szép Magyar Könyv pályázaton, amelyet a Szövetség az év legszebben gondozott magyar nyelvű vajdasági könyveinek társadalmi elismeréseként alapított. A Vajdasági Szép Magyar Könyv-pályázatra benyújtott kiadványokat a háromtagú kuratórium a díjakat és elismerő okleveleket mindösszesen 7 kategóriában osztja ki...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

AUSZTRIA

A népcsoportok iskolák helyzetéről egyeztettek

A cseh nagykövet meghívására a napokban Bécsben találkoztak az ausztriai népcsoportok képviselői, hogy megvitassák a népcsoportok iskolák kihívásait és lehetséges megoldásait. A találkozón a cseh mellett a szlovák, a szlovén, a horvát és a magyar népcsoporttanács tagjai vettek részt, akik hasonló problémákról számoltak be – tudtuk meg Somogyi Attilától, a Magyar Népcsoporttanács elnökétől. [...] A konferencián egyeztettek arról is, hogy az oktatással kapcsolatos problémákat a népcsoportok közösen képviseljék december 12-én az osztrák parlamentben, ahol lehetőségük lesz a szakminiszterek előtt felszólalni és elmondani aggodalmaikat...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

„Mi4mi“ – új gimnáziumi tagozat Felsőpulyán

Ismét ki szeretné építeni többnyelvű, a népcsoportok nyelvén szóló kínálatát a felsőpulyai Liszt Ferenc Gimnázium. A „mi4mi” elnevezésű új tagozatot egy többnyelvű sajtóbeszélgetés keretében mutatták be a gimnázium könyvtárában. [...] Az iskolában több mint 3 évtizeden át működött az úgynevezett „Pannon ág” ahol a diákok az első osztálytól kezdve tanulhatták a magyar illetve a gradistyei horvát nyelvet. Az érdeklődés azonban egyre inkább csökkent: A következő, 2024/25-ös tanévtől viszont egy teljesen új koncepcióval szeretnék újraindítani a népcsoportok nyelvek oktatását, immár ismét a nappali tagozaton. [...] Susanne Huber, a felsőpulyai Liszt Ferenc Gimnázium magyartanára, [...] valamint Pathy Lívia, a gimnáziumok és szakgimnáziumok magyar nyelvi szakfelügyelője nyilatkozott rádióknak...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Egyetemi épület viseli Heller Ágnes nevét

December 1-jén hivatalosan is felavatták az egyetem új épületét Innsbruckban. Az épületet az intézmény díszdoktoráról, a 2019-ben elhunyt, világhírű magyar filozófusról, Heller Ágnesről nevezték el. A 81 millió euróból felépült, feltűnő bejárati portállal rendelkező létesítmény a bölcsészettudományi, a kultúrátudományi és a pedagógiai karnak ad otthont...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Bécsi tandem a kisebbségi jogokért

40 éve alakult meg a Népcsoportok Ügyek Bécsi Munkaközössége fővárosi őshonos kisebbségek első közös képviselői szerve. Az évforduló kapcsán a bécsi cseh kulturális intézetben rendeztek folklór estet. A kezdeményezés a bécsi magyaroktól jött, az alapítók között pedig a magyar mellett a horvát, a szlovén és a cseh kisebbség is megjelent – közülük ekkor egyedül a csehek élveztek népcsoportok jogokat a fővárosban. [...] Deák Ernő elnökhelyettes, és az egyik alapító, az Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság tagja a kezdetekről és az ARGE Volksgruppen céljairól mesélt rádióknak...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Podcast: Ünnepvárás régi és új könyvek között

Hagyományos „Advent a könyvtárban” című eseményével december 3-án zárta 2023-as évét a bécsi Bornemisza Péter Társaság. A eseményen egy több mint 400 éves könyv megmentéséről volt szó, de bemutatkozott egy kortárs könyvkiadó, és ünnepi könyvvásárra is sor került. [...] A mostani alkalom első meghívottja, Ádám Ágnes, az Osztrák Nemzeti Könyvtár könyvrestaurátora. Előadásában arról lesz szó, hogyan dolgozott Bornemisza Péter 1584-ben kiadott prédikációs könyvén, ami napjainkban a társaság

tulajdona. [...] Másréti Kató Zoltán, a Bornemisza Társaság elnöke mesél a programokról...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk](#)

Podcast: Kitüntetés a közösség szolgálatáért

Magyar állami kitüntetést adtak át november 30-án Magyarország Bécsi Nagykövetségén. A Magyar Arany Érdemkereszt elismerést Andorka Rudolf, az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet felügyelő-helyettese, korábbi felügyelője vehette át Szilágyiné Bátorfi Edit nagykövettől. A kitüntetettet Wagner Szilárd evangélikus lelkész méltatta, aki a jelenlévőknek tolmácsolta Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke üdvözetét is. [...] Andorka Rudolf 1986-ban menekült Magyarországról Ausztriába...” Forrás: Becsinaplo.eu: [teljes cikk](#) >

SZLOVÉNIA/MURAVIDÉK

MNMI: 2024-ben maradnak a hagyományos tevékenységek

A Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet (MNMI) Tanácsa hétfőn rövidebb vita után – melyben a szakemberhiányt emelték ki és a csökkentett források miatt a művelődési egyesületek cserekapcsolatainak megtorpanását a távolabbi településekkel – elfogadta az intézet pénzügyi és programtervét a 2024-es évre. Az MNMI a szlovén Kulturális Minisztériumtól és az anyaországi nemzeti jelentőségű intézményeket támogató rendszerből jövőre az ideivel szinte azonos összegre, közel 773 ezer euró bevételre számít. [...] Soós Mihály igazgató szerint az intézet továbbra is becsületesen teljesíti alapfeladatát, nem biztos viszont, hogy minden kívánságnak eleget tud tenni. Szerinte a jövő évben nem kizárt némi feszültség az intézet és a Kulturális Minisztérium között, mivel a minisztérium 2024-ben kettő százalékos bércsökkenésre utasította a kulturális közintézményeket...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk](#) >

Podcast: Születésnapot ünnepel az MMR és a Hidak

65 éves az MMR és 45 éves a Hidak tv-műsor. Beszélgetés Zver Ilonával, a Szlovén RTV vezérigazgatójának magyar műsorokért felelős korábbi helyettesével és Végi Józseffel, az RTV igazgatósága magyar műsorokért felelős jelenlegi elnökhelyettesével. [...] 1958. november 29-e: egy új időszámítás kezdete. A nap, amelyen írni kezdték a Muravidéki Magyar Rádió történetét, amely működésének kezdete óta a szlovéniai magyarság anyanyelven történő tájékoztatását szolgálja. [...] Nemzetiségi műsorunkban az elmúlt 65 év mérföldköveit, a szerkesztőség fejlődését, valamint a jövőbeni terveket járjuk körül Végi Józseffel, a lendvai RTV stúdiók vezetőjével, valamint Pismanjak Atila felelős szerkesztővel...” Forrás: Rtvlo.si: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) >

Beszámoló: A Magyar Nemzeti Atlasz, Társadalom című fejezete

A Magyar Nemzeti Atlasz, Társadalom című fejezetéről, a Lindua társadalmi-kulturális folyóirat új számáról és Az üresség teljessége című kiállításról. [...] A statisztikát nem véletlenül tartják a pontatlan adatok pontos kimutatásának, mégis az élet valamennyi területén igazodási pontot jelentenek a felmérések adatai. Ilyen adatbázis a Magyar Nemzeti Atlasz, Társadalom című kötete, amit a magyar tudomány ünnepe apropóján mutattak be a lendvai Bánffy Központban. A muravidéki Magyar rádió Horizont című adásában a magyar atlasz-szerkesztés történetéről és időszerű kérdéseiről hallhatnak...” Forrás: Rtvlo.si: [teljes cikk](#) >

Felmérés: A romák egészségügyi ismeretei

A Lendvai Népi Egyetem szervezésében november 22-én Lendván projektalkalmazó keretében mutatták be a romák társadalmi helyzetével és egészségügyi ismereteivel foglalkozó nemzetközi projektben elvégzett felmérések eredményeit. Az Erasmus+ programból támogatott H2Oprojektbe nyolc európai ország kilenc szervezete kapcsolódott be. [...] A találkozón Kovač Laura, a Lendvai Népi Egyetem szakmunkatársa mutatta be a partnerországok különböző bázisaiból összegyűjtött adatok eredményeit a romák egészségügyi és társadalmi helyzetéről és tájékozottságáról. [...] Ezek és más tényezők is hozzájárulnak ahhoz, hogy minden országban alacsonyabb a romák átlagéletkora a nemzeti átlagnál...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk](#) >

HORVÁTORSZÁG

Aláírták a magyar-horvát kulturális együttműködési programot

Csák János magyar kulturális és innovációs miniszter a budapesti Szépművészeti Múzeumban fogadta Nina Obuljen Koržinek horvát kulturális és médiaügyi minisztert, majd együttműködési megállapodást írtak alá. [...] Nina Obuljen Koržinek azt mondta, hogy a megbeszélésen egyeztettek a jelenleg is zajló közös projektekről és az együttműködésekről, különös tekintettel a magyarországi horvátok és a horvátországi magyarok tevékenységének a támogatásáról...” Forrás: Kepesujasg.com: [teljes cikk](#) >

Ülésezett a zágrábi Kisebbségi Tanács

Csütörtökön ülésezett a Varga Tibor vezette országos hatókörű Kisebbségi Tanács Zágrábban. A tanácskozás „legérdekesebb” napirendi pontjának a HRT 2022-es évre vonatkozó beszámolója tekinthető, amelyből kiderült, hogy a nemzeti kisebbségekről sugárzott anyagok percszáma az előző évekhez képest majdnem 24 százalékkal nőtt 2022-ben. Robert Šveb, a HRT jelenlévő vezérigazgatója reményét fejezte ki, hogy az országos köztévé keretében nemrég megalakult önálló nemzeti kisebbségi szerkesztőség további jelentős előrelépést fog majd e téren hozni a következő években. [...] A Kisebbségi Tanács tagjai – köztük parlamenti képviselőnk, Jankovics Róbert is – elfogadták a HRT 2022-es évi beszámolóját...” Forrás: Kepesujtag.com: [teljes cikk](#)

Programok a magyar tudomány ünnepén

A magyar tudomány ünnepének szenteltek egy egész hónapnyi programot az eszéki Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéken. [...] A Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat számos programelemből állt, ebben több műhelyfoglalkozás is helyet kapott az eszéki Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék szervezésében. Az utolsó ilyent Bockovac Tímea tanárnő, az MTA külső köztestületének tagja tartotta „Interkulturális nyelvi gyakorlatok” címmel. [...] Zárórendezvényünk kiállításának az anyagát a fiúmei magyar lektortól, Tamaskó Eszter kollégánktól kaptuk kölcsön, ez a Világraszóló magyarok címet viseli, a világhírű magyar feltalálókat, illetve találmányaikat mutatja be, és mindezt az interkulturalitás jegyében. Ennek a célja, hogy megmutassuk a horvát közönségnek is, hogy mi az, amit a magyarok adtak nekünk és a világnak – tudtuk meg Walkó Ádámtól, az eszéki magyar tanszék lektorától...” Forrás: Kepesujtag.com: [teljes cikk](#)

Szentlászló és Kórógy a 32 évvel ezelőtti tragikus eseményekre emlékezett

Szentlászló ostroma 48 áldozatot követelt. Emlékük előtt az utókor minden évben lerója kegyeletét. A kommemoráción idén is részt vett Tomo Medved miniszterelnök-helyettes, a horvát honvédókért felelős tárca első embere is. [...] A Zrínyi Magyar Kultúrkör és a Kórógy Hagyományörző Egyesület szervezésében mutatták be vasárnap „A földet nem vitték el” és a „Hazatérés a holtak országába” című filmeket, amelyek a honvédó háborúnak és a hazatérésnek a kórógyi történetét dolgozzák fel...” Forrás: Kepesujtag.com: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) >

ROMÁNIA/ERDÉLY

Románia Nemzeti Ünnepe

Az utóbbi évek hagyományainak megfelelően Bukarestben nagyszabású katonai parádét rendeztek pénteken Románia nemzeti ünnepe alkalmából a román hadsereg első világháborús véráldozata és katonai sikerei előtt tisztelgő diadalívnel. Emellett Klaus Iohannis államfő ünnepi fogadást adott a Cotroceni-palotában. Gyulafehérváron több mint 25 ezren vettek részt a katonai parádén és a hivatalos ünnepségen. [...] Ismét Sepsiszentgyörgyön óhajtotta megünnepelni Románia hivatalos nemzeti ünnepét a Calea Neamului (A Nemzet Útja) szervezet. [...] 1918. december 1-jén az erdélyi, bánági és partiumi románok Gyulafehérváron tartott nemzetgyűlése kimondta a Romániához való csatlakozást. A Kolozsváron kiadott Keleti Újságban az ünneplés kapcsán megjelent két szerkesztőségi cikket közlünk. Az első az 1936-os [...] a második, 1940-ben kelt...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) > [teljes cikk 3](#) >

Felmérés: Erősödött a nemzeti büszkeség a románok körében az utóbbi évtizedben

12 százalékkal többen büszkék arra, hogy románok és 23 százalékkal többen tűzik ki a nemzeti lobogót december 1-jén, mint 10 évvel ezelőtt, derült ki az INSCOP felméréséből, amely a News.ro megrendelésére készült. A válaszadók 95 százaléka mondta, hogy büszke arra, hogy román (2013-ban 83 százalék volt ez az arány). [...] Arra a kérdésre, hogy szerintük ki számít románnak, a legtöbben azzal értettek egyet, hogy az, aki beszéli a román nyelvet. A válaszadók 93,6 százaléka szerint románnak lenni azt jelenti, hogy az illető beszéli a román nyelvet, [...] 93,6 százalék szerint románnak lenni azt jelenti, hogy az illetőnek van román állampolgársága. [...] A felmérést 2023. november 20. és 27. között telefonos lekérdezéssel végezték, 1100 fős, 18 éven felüliekből álló, reprezentatív mintán...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk](#) >

Iskolai projekt: Önkényuralmat létrehozni könnyű

Megismétlődhetnek-e a huszadik század önkényuralmi rendszerei? Ron Jones kaliforniai történelemtanár annyira sikeresen modellezte a fasizmushoz vezető utat a diákjai körében, hogy végül a biztonságuk érdekében le kellett állítania a kísérletet. Az 1967-es esetből regény, film és színdarab is született. [...] A Hullám, a Váróterem Projekt egyik épp most futó előadása jó kiindulópont arra, hogy a fiatalok nemcsak a szélsőséges politikai rendszerek veszélyeiről, de a befolyásolhatóság, a kirekesztés vagy a közösség témáiról is beszéljessenek...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk](#) >

Szociológus a görgető generációkról, egymás megértéséről

A különböző nemzedékek közti „hídépítés” fontosságáról Gergely Orsolya szociológust, a Sapientia EMTE csíkszeredai kara Társadalomtudományi Tanszékének adjunktusát, az MTA külső köztestületének tagját kérdeztük. [...] Mindenik korosztály életében határozottan érezhetően érvényesül a digitális világ egyre erősödő dominanciája. [...] De az idősök, fiatalok „közös keresztmetszete”, interakciós felülete talán keskeny mezsgye, külön utakon haladnak. [...] A szociológus november eleji, csíkszeredai, Generációk a görgetés évszázadában című előadásában többek közt a generációs elmélet fontosságáról beszélt. Arra kértük, foglalja össze ennek az elméletnek a lényegét...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés Egyed Emese költővel

A kolozsvári Egyed Emese irodalomtudós, az MTA külső köztestületének tagja, középiskolai és egyetemi tanárként, az egykori Utunk, majd Helikon folyóirat szerkesztőjeként és költőként is jól ismeri az irodalmat. Milyen volt az a régi Kolozsvár, ahol gyülekezni sem lehetett büntetlenül, miért vonzotta a fiatalokat Dsida Jenő sírja, volt-e francia kém, milyen volt a szerkesztőségi élet a pártbizottság szomszédságában, miért téves a képünk Arany Jánosról – többek között erről beszélgettünk vele. [...] Édesapám a Román Akadémia Történettudományi intézetében dolgozott – most is, amikor ott járok a Búza utca sarkán, akkor tudom, hogy az emeleten, a sarokszobában volt ő. [...] Nagyon fontos volt az a bizonyos 1989. decemberi fordulat, és az azt követő esztendő, mert tanúja lehettem annak az óriási nagy eufóriának, annak a cselekvési kedvnek, ami a fordulatot megpróbálta leképezni társadalmilag...” Forrás: Foter.ro: [teljes cikk >](#)

Beszámoló: Megnyílt a „Cărturești” könyvesbolt a felújított Hintz-házban

Kolozsvár Fő terének egyik ékszere végre megnyitotta kapuit a hosszú ideje tartó renoválás után. Megnéztük, milyen lett a Hintz-ház, amelyben évtizedekig a Gyógyszerészeti Múzeum működött, míg az örökösök el nem döntötték, hogy ideje lenne felújítani és otthont adni egy új Cărturești könyvesboltnak, immár a városból a harmadiknak. [...] A tömeg ingyen könyvért állt sorba. A nehéz bejutást követően azonban elámul az ember, hogy a Hintz-ház milyen transzformáción esett át. [...] Amely azért is fontos, mert egy tisztességes magyar könyvfelhozatal is megtalálható a Cărturești bolthálózatában, így a kolozsvári üzletekben is. Erről [...] Száva Csanád író, költő és évek óta a Cărturești importért felelős csapatának tagja is tanúskodhat...” Forrás: Foter.ro: [teljes cikk >](#)

Ünnepeltek a Kolozs megyei unitárius „végvárban”, Szinden

Meghitt rendezvény helyszíne volt vasárnap a Kolozs megyei Szind: a maroknyi unitárius közösség és vendégeik hálaadó istentiszteleten vettek részt. Szabó László unitárius lelkész elmondta: az alkalmat a szindi unitárius leányegyházközség keretében eddig elvégzett közösségszolgálati tevékenységek adták. [...] A rendezvény során, Szabó László lelkész köszönetet nyilvánított a hazai és anyaországi személyi és intézményi támogatóknak, majd a paplapon Furu Árpád műemlékvédelmi szakmérnök, az MTA külső köztestületének tagja az unitárius templomról és az átfogó restaurálási munkálatokról tartott előadást...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Ők kapják a Látó szépirodalmi folyóirat nívódíjait

Harminckettedik alkalommal osztja ki a Látó szépirodalmi folyóirat szerkesztősége a lapban publikált szerzők közül válogatva évszázó nívódíjait. Harmincegy év alatt közel 100 alkotó vehette át vers, próza, esszé, kritika, dráma és debüt kategóriában a pénzjutalommal járó elismerést. [...] A Látó nívódíjainak átadására 2023. december 15-én, pénteken 19 órától kerül sor a marosvásárhelyi Bernády Házban. Idén elismerében részesül Bán-Horváth Veronika (vers), Jakabffy Tamás (esszé), Szekernyés Tünde (kritika) és Zeck Julianna (próza). A Jackovics-díj idei nyertese Székely Csaba Az igazság gyertyái című drámájáért...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Pénzhiánnyal küzd az 54 éves bukaresti Magyar Adás

A bukaresti Magyar Adás 54 éves lett, ennek alkalmából felhívást tett közzé, amelyben felhívják a figyelmet, hogy nehézségekkel küzdenek, és arra kérik a nézőket, kövessék a román közszolgálati televízió négy különböző csatornáján elérhető műsorait. [...] Mint az évforduló apropóján a szerkesztőség fogalmaz, azt tapasztalják, hogy a Magyar Adásról mindenkinek a hétfő jut eszébe. A mostani felállás szerint azonban a Román Televízió csatornáin a hét több napján „Ezek a sugárzási időpontok még számunkra is nehezen jegyezhetőek meg, pontosan azért, mert évente, de akár évi több alkalommal is változnak...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Református lelkészek megsokszorozódó teendőiről szóló kötetet mutatnak be Kolozsváron

Református lelkészek megsokszorozódó teendőiről szóló kötetet mutatnak be Kolozsváron a Vallásszabadság Házában december 8-án 19 órától – közölte a könyvet kiadó Kriza János Néprajzi Társaság. Máté Istvánnak a Szolgálatban Kalotaszegen. Lelkipásztori

életstratégiák és életpályák a Kalotaszegi Református Egyházmegyében című könyvét idén adta ki a Kriza János Néprajzi Társaság. A könyvet bemutatják az MTA külső köztestületének tagjai, Kiss Dénes és Peti Lehel...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Hidat adtak át Ipolyvarbó és Órhalom között

Ünnepélyes keretek között átadták pénteken Ipolyvarbón, a települést a magyarországi Órhalommal összekötő új Ipoly-hidat. Az eddig zsákfalunak számító településen megvalósult infrastrukturális beruházás hosszú évtizedek után jelentősen – 25 kilométerről másfél kilométerre rövidíti le a közúti összeköttetést a két település között...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Hol tart a felvidéki magyar tudományosság?

November ugyanis a tudomány hónapja, 2003 óta pedig – idén már huszadik alkalommal – november 3-án tartjuk a magyar tudomány ünnepét. [...] Immár tíz éve, 2013 márciusától létezik a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács civil egyesület (SZMAT). Elnöke Mészáros András, tagjai pedig a tudományos fokozattal rendelkező – összesen 220 – felvidéki magyar kutatók, tudósok, akik egyben az MTA köztestületi tagjai is, ami nem jelent akadémiai tagságot, inkább egy nyilvántartási listát, belépőt a magyar tudományos közösségbe. [...] Vannak azonban köztük olyanok is, akik az MTA külső tagja, azaz akadémikusok: A legjobb egyetemünk is csak az ezredik hely körül van ebben a rangsorban, pedig az egyetemeknek meghatározó szerepük van a tudomány fejlődésében, mondta lapunknak Miklós László ökológus. [...] A legtöbb szlovákiai magyar tudós társadalomtudományokkal foglalkozik. Problémát jelent az is, hogy a mérnöki tudományokban magyar vonalon nincs intézményes háttér, inkább csak egyéni kutatásokról vagy fejlesztésekről beszélhetünk – mondta Hulkó Gábor kibernetikus. [...] Élesztős Pál: A legnagyobb probléma, hogy Szlovákiában nincs működő ipar...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Videó: Száz éve alakult meg a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház

Idén emlékeznek a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház a trianoni döntés következtében létrejött impériumváltás utáni megalakulásuk 100. évfordulójára. Az alakuló zsinatra 1923-ban Léván került sor, ahol hivatalosan is létrejött a Szlovenszkói és Kárpátaljai Egyetemes Református Egyház. [...] Az elmúlt 100 év tanulságairól és eredményeiről, valamint a református egyház jelenlegi helyzetéről Géresi Róbert református püspökkel és Somogyi Alfréddal, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánjával, az MTA külső köztestületének tagjával beszélgetett Bartók Csaba a SzóBeszéd szépi stúdiójában...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Lapszemle: A decemberi Katedra a kreatív iskola témájával foglalkozik

A közoktatási reform szellemiségéhez kapcsolódva a decemberi Katedra a kreatív iskola témáját járja körül. Pintes Gábor témanyitó játékos-kreatív vezércikkét egy interjú követi, melyben az interjúalany, Urbán Péter a személyes tapasztalatok megosztásán túl a hazai közoktatás kreativitás iránti érzékenységét boncolgatja, majd Mező Ferenc és Mező Katalin kreativitásra neveléssel foglalkozó tanulmányai következnek. A témakört Pap Ferenc és Fehér Ágota közös írása zárja, amely az elmélyülés és az alkotás összefüggéseire irányítja a figyelmet. [...] A digitális folyóirat megjelenését a Kisebbségi Kulturális Alap és a Magyar Tudományos Akadémia támogatja. A decemberi lapszám ingyenesen elérhető...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Zalabai Zsigmondra emlékeznek Somorján

Az ipolypásztói születésű irodalomkritikus, szerkesztő, egyetemi oktató, Somorja egykori lakója ez év elején ünnepelte volna 75. születésnapját, december végén pedig halálának immáron 20. évfordulója is elérkezik. E kettős jubileum alkalmából a két könyvtár, a Bibliotheca Hungarica és a Zalabai Zsigmond Városi Könyvtár, egy emléknappal megemlékezésével szeretne tisztelni Zalabai Zsiga emléke előtt. [...] A főszerzők sok szeretettel várnak minden kedves érdeklődőt 2023. december 7-én (csütörtökön) a Fórum Kisebbségkutató Intézet székházába. [...] Végh László megnyitóját a pozsonyi Magyar Tanszék három előadója követik: Cseh Zoltán, (előadásának címe: A vers túlóldala. Zalabai Zsigmond „verstana”), Misad Katalin (előadásának címe: Visszatekintés Zalabai Zsigmond tanszékvezetői tevékenységére) mindketten az MTA külső köztestületének tagjai...” Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk >](#)